

другій половині 90-х рр. змушений був на практиці проводити ліберально-консервативну політику, завершив приватизацію банків (тепер вже з значними фінансовими втратами), залучаючи різними методами в країну іноземний капітал.

Кінець трансформації ознаменувався в Чехії і тим, що зійшли з політичної сцени „мужі” 1989 р. як ліберально-демократичного символу президента Вацлава Гавела, так і „революційно-авторитарних” особистостей Вацлава Клауса і Мілоша Земана.

В книзі розглядаються також проблеми інтеграції Західної і Центральної Європи, національної державності, можливість федералізації Європи і глобалізації. Аналізується також споживча сфера чеського суспільства та її тенденції, проблеми демографії, шкала цінностей окремих соціальних груп, чоловіків і жінок, молоді, школярів, їх вчителів і вихователів, система освіти і освітніх цінностей та пріоритетів.

Книга на сьогоднішній день є найбільш повною картиною, своєрідним аналітичним дзеркалом сучасного чеського суспільства.

Ї.М. Ромашок, О.Г. Лойко

С.С.ПАДАЛКА. УКРАЇНА 60-90-х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ. ДЕРЖАВНІСТЬ В ІСТОРИЧНІЙ ПЛОЩИНІ ТОТАЛІТАРИЗМУ, НЕЗАЛЕЖНОСТІ.- Київ: Ін-т історії України, 2000.-390 С.

У монографії в контексті історизму фактично вперше висвітлюються передумови та трансформації української державності в умовах тоталітаризму та посттоталітаризму. Діяльність органів державної влади УРСР і незалежної України показується через призму життєдіяльності українського села.

Робота актуальна, малодосліджена саме в такому контексті. Активний процес розбудови незалежної держави потребує аналізу історичного досвіду, його наукового переосмислення та узагальнення процесів розбудови незалежної держави - і особливо функціонування держави і влади. Демократичне суспільство вимагає особливої організації держави, її максимального наближення до суспільних потреб. У 90-ті рр. в Україні державотворчий процес розвивався дуже непросто - відчувалося тяготіння негативного досвіду тоталітарного минулого. Отже, основна мета роботи і полягає у дослідженні механізмів функціонування тоталітарної і незалежної держав, у хронологічних межах 60-90-х рр. Саме в цей час криза тоталітарної держави не лише спричинила її розпад, а й заклала передумови для появи незалежної Української держави.

Новаторством даної роботи є те, що автор розглядає державний механізм через призму його впливу на життєдіяльність села: організацію матеріального виробництва, розв'язання соціальних, побутових, державних проблем селянства. Саме вони є найяскравішим індикатором ефективності державної влади, її політики.

Монографія оригінально структурована, питання історії незалежної держави подаються окремою частиною. Це винятково важливо, оскільки з цього боку проводиться розмежування двох протилежних за формою і змістом організацій державності, а з іншого - показується їх процес трансформації, зникнення тоталітарної і народження незалежної держави.

Робота виконана на солідній джерельній базі. Це - оприлюднені офіційні документи органів державної влади і управління, закони України, статистичні збірники, матеріали центральних та поточних архівів, публікації періодичних видань тощо.

Автор цікаво і переконливо розкриває природу, суть і внутрішню організацію тоталітарної держави. Цілком слушним є висновок, що Компартія була сформована за унітарноцентралістським принципом з тим, щоб успішно утримувати владу та управляти суспільством. В роботі аргументовано доведено, що аграрна політика КПРС-КПУ була спрямована на щонайвищу експлуатацію сільського господарства і непаритетне, другорядне його становище порівняно з промисловістю.

Велику увагу автор приділяє проблемам розбудови незалежної держави, аналізує успіхи, труднощі і прорахунки. В книзі прослідковується виваженість, дослідник уникає, з

одного боку, лакування, а з іншого драматизації становища. В цій частині роботи ґрунтовно аналізується діяльність Верховної Ради України, Президента України та Уряду. Автор приходить до справедливого висновку, що головною перешкодою продуктивного функціонування вищих органів державної влади було їх протистояння. Провідною лінією нового аграрного курсу є ринкові перетворення.

В підсумку хочеться відзначити позитивне значення монографії для наукових і навчальних цілей. Запропонована робота може бути використана науковцями, педагогами, студентами вузів, учнями технікумів, профтехучилищ, загальноосвітніх шкіл, усіма тими, хто виявляє інтерес до історії України.

Отож монографія С.С.Падалки є цінним, оригінальним, потрібним і глибоко науковим виданням. Вона є певною подією в українській історіографії і сприятиме більш глибокому та об'єктивному висвітленню однієї з важливих і складних проблем вітчизняної історії.